

RAPPORTAGE VROM-RAAD:

‘Ruimte voor de Rivier’ schenkt onvoldoende aandacht aan landschap

Het kabinet moet bij de plannen voor het creëren van meer ruimte voor de rivier meer aandacht schenken aan de ruimtelijke kwaliteit van het rivierenlandschap. Dat schrijft de VROM-raad in zijn advies ‘Geen dijkbreuk, geen trendbreuk’ aan de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. De maatregelen die het kabinet voorstelt, voorkomen weliswaar een dijkbreuk, maar zijn ook niet de noodzakelijke trendbreuk in de aanpak van het rivierengebied, vindt de raad.

De Planologische Kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier heeft een dubbele doelstelling: het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het rivierengebied tegen overstromingen in combinatie met het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het rivierenlandschap. De VROM-raad vindt echter dat in alle plannenmakerij het landschap er maar bekaaid vanaf komt. De raad noemt het een gemiste kans en cultuurhistorisch onverantwoord dat ruimtelijke kwaliteit volledig ondergeschikt wordt gemaakt aan veiligheid. “De maatregelen zullen door hun omvang en impact het unieke Nederlandse rivierenlandschap blijvend veranderen. Dit besef spreekt nauwelijks door uit deze PKB”, aldus de VROM-raad.

De raad vindt dat vooral in de Nederrijn, Lek en Waal en grote delen van de Maas het PKB-pakket gedomineerd wordt door op veiligheid gerichte maatregelen. Bij gebrek aan geld voor duurder, maar ruimtelijk gezien betere plannen, wordt gekozen voor goedkopere alternatieven. In dit licht vindt de VROM-raad het vreemd dat de ministeries van VROM en LNV, als alternatieve ruimtelijke kostendragers, niet bij de PKB betrokken zijn. De raad stelt voor om op centraal niveau een ‘kwaliteitsteam’ in te stellen, met daarin onder andere de rijksadviseur voor het landschap. Dit team moet de borging van de ruimtelijke kwaliteit en daarmee de dubbele doelstelling van ‘Ruimte voor de Rivier’ garanderen.

Maar ook op het gebied van veiligheid is de VROM-raad niet helemaal tevreden. De raad vindt dat nader onderzoek moet worden gedaan naar de verschillende cijfers betreffende maatgevende afvoeren. Met het

oog op klimaatverandering verwacht het ministerie van Verkeer en Waterstaat op lange termijn bij Lobith een maatgevende afvoer van de Rijn van 18.000 kubieke meter per seconde. Experts zetten hier vraagtekens bij, aldus de raad. Op de lange termijn zou 17.000 kubieke meter per seconde het maximale zijn. Daarnaast moet het huidige overschrijdingsnormensysteem uit 1977 waarmee de PKB werkt, zo snel mogelijk worden omgezet in een systeem gebaseerd op overstromingsrisico’s, betoogt de raad. ‘Ruimte voor de Rivier’ gaat nu alleen uit van over-

stromingskansen; mogelijke effecten van overstromingen zijn niet meegenomen in het maatregelenpakket. En dat terwijl met de bevolkingsgroei en de steeds grote wordende economische waarde (huizen, goederen en infrastructuur) achter de dijken, het overstromingsrisico heeft doen toenemen, meent de raad.

Ook moet de aanpak van het rivierengebied dermate flexibel blijven dat nieuwe inzichten gedurende de uitvoering van de plannen kunnen worden meegenomen. Daarnaast moet de samenhang met maatregelen in het buitenland, aan de kust en in andere stroomgebieden, voortdurend in de gaten gehouden worden, vindt de raad. Een langetermijnvisie moet sturend zijn bij de keuze van kortetermijnmaatregelen.

De raad beveelt aan dat het Rijk bij de uitvoering van ‘Ruimte voor de Rivier’ andere partijen betreft, zoals provincies, gemeenten en marktpartijen. “Het actief betrekken en medeverantwoordelijk maken van andere partijen geeft meer zicht op ruimtelijke kwaliteit, want juist op lokaal en regionaal schaalniveau is er de nodige deskundigheid om een goede balans te bereiken tussen veiligheid en de ecologische, economische, cultuurhistorische en sociale opgaven in het gebied.”

zie ook pagina 28 t/m 34

Kennisplatform NBW heeft nog lange weg te gaan

Met het ondertekenen van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de uitwerking van WB21 en de Kaderrichtlijn Water wordt de Nederlandse waterwereld aan het werk gezet. Dat roept veel vragen op. Maar veel kennis is ook al aanwezig. Het Kennisplatform NBW poogt de samenhang tussen de aanbieders en vragers van kennis te verbeteren evenals de (onderzoeks)programma’s van de instellingen. Uit een enquête bleek dat een deel van de 126 vorig jaar geformuleerde vragen nog niet is beantwoord. Tijdens de door het Kennisplatform gehouden workshop op 16 november bleek opnieuw dat er nog veel vragen zijn en dat onderlinge afstemming noodzakelijk is.

De wateropgave bestaat volgens dagvoorzitter Jaap Verhulst uit een materieel en een bestuurlijk deel. Vanwege het (inter)nationale karakter van de wateropgave is samenwerking op alle gebieden noodzakelijk. Voor veel bestuurders is dan ook een

omslag nodig. Kennis speelt daarbij een cruciale rol. Maar kennis is niet hetzelfde als beleidsondersteunende nota’s voor die bestuurders, waarschuwde Verhulst.

Joris Latour van adviesbureau Grunsvan Latour ging in op een enquête die onder kennisvragende (ministeries, waterschappen,

